

Voet voor voeten

DINEKE DE VELDE HARSENHORST

Ze stapt, ze loopt
ze heeft lief en hoopt
ze is vrij
in de wind om haar hoofd
waaien al haar gedachten weg
ze gelooft
ze is onderweg

elke stap brengt haar verder van huis
en het bloed dat in haar aderen bruist
volgt haar voeten
volgt het spoor
voet voor voeten
loopt ze door

ze loopt door bossen en velden en leeft
ze lacht in dorpen en steden en geeft
ze geeft haar hart
dat nu vleugels heeft
aan het oneindig ruim
dat haar omgeeft

op hun vlucht vliegen vogels met haar
van altijd en ooit herkennen ze elkaar
hoog haar hart vliegt
het volgt het spoor
en haar voeten ...
die lopen door

Samen met een vriendin maakte ik in de nazomer van 2015 een heerlijke wandeling op de Duivelsberg bij Nijmegen. Tijdens die wandeling vertelde ze me over haar pelgrimstocht naar Santiago de

Compostella. Ik vertelde over mijn kleine pelgrimage: een fietstocht naar mijn geboortedorp en weer terug. Ik droeg het gedicht voor dat ik erover geschreven had. Op het oog lijkt een voettocht naar Santiago niet op een fietstocht naar Kampen, maar wat we innerlijk ervaren hadden, was een feest van herkenning. De dag na de wandeling zagen de eerste zinnen van 'de Pelgrim' het levenslicht. Dichtregels over het draaien van mijn wielen verweefden zich moeiteloos met zinnen over haar stappende voeten. Melodie liet zich horen en vormde samen met woorden een lied dat mij een weg bereidde.

De weg leidde naar de *Walk of Wisdom*, een eigentijdse pelgrimsroute van 136 kilometer rondom Nijmegen. Niet dat ik die tocht direct ging lopen, nee, zo ver was het nog lang niet. Wel ging ik zingen en spelen op de maandelijks gehouden vertrekceremonies. Een vertrekceremonie is een moment van bezinning op het lopen van de tocht. De vertrekkende pelgrim luistert tijdens een samenzijn in de Nijmeegse Valkhofkapel naar een verhaal van een teruggekeerde pelgrim, wordt toegesproken en toegezongen, spreekt zijn eigen intentie uit en wordt uitgezwaaid.

Ik ben altijd diep geraakt door de kracht van dit eenvoudige samenzijn. Het gebeurt vaak dat mensen hun diepe zielenroerselen tonen en niet zelden worden er tranen gelaten. Tijdens dit intieme gebeuren besef ik altijd weer hoe uniek we allemaal zijn, de één intens zoekend, de ander luchtig lopend. Het maakt niet uit. De kracht zit in het delen van een volmondig 'ja' tegen deze tocht, deze *Walk of Wisdom*.

Ze stapt, ze loopt ...

Op een zaterdagochtend fietste ik met mijn gitaar naar de Valkhofkapel om weer op een vertrekceremonie te spelen en dacht: 'Het wordt tijd dat ik een starterspakket ga kopen en zelf pelgrim word.' Toen ik binnenkwam vroeg Damiaan Messing, de ontwikkelaar van de tocht: 'Heb jij eigenlijk al een starterspakket gekregen?' Toen ik mijn hoofd schudde zei hij: 'Dat wordt dan tijd.' En zo geschiedde. Vanaf dat moment was ik pelgrim: pelgrim 933.

Op 15 oktober 2016 speelde ik op mijn eigen vertrekceremonie, sprak mijn intentie uit: 'Ik loop en ik heb lief', gaf mijn gitaar af, werd uitgezwaaid en was op weg, alleen. De trap af van het Valkhofpark, onder de Waalbrug door, het Ooijbruggetje over en de ruimte van de Waalstranden in. Wonderlijk hoe zoiets vertrouwd als wandelen vanaf stap één een totaal andere ervaring werd. Wonderlijk ook dat voor mij bekend terrein veranderde in nieuw gebied, en verrassend om dan juist nieuwe paden te bewandelen. Ik werd steeds stiller en verbond me met pelgrims die mij voorgegaan waren en in wiens voetsporen ik liep. Verbond me met land en water, zon en wind, met alles wat leeft en zo vanzelfsprekend liefheeft:

de rups kruipt en heeft lief
de vogel vliegt en heeft lief
de vis zwemt en heeft lief
de mol graaft en heeft lief
en ik liep ... en had lief

Acht maanden heb ik over de tocht gedaan, ik liep in oktober en november en vervolgens weer in april en juni. Ik had een flink oordeel over mensen die de tocht niet in één keer liepen en kijk mij nou, ... Ik keek het ongemak in de ogen. Het was bij lange na niet het enige ongemak dat zich aandeede. De tocht nodigde een heel scala aan emotionele onrust uit, dat gezien wilde worden in het licht van iedere langzame stap.

Hoog haar hart vliegt, het volgt het spoor ...

De tweede loopdag, in november, druide en miezerde het onophoudelijk en ik verdwaalde direct. Al op de route naar Beek, nota bene het gebied waar ik al dertig jaar mijn vaste rondje loop. Precies dat: nu moest het blijkbaar net even anders, maar de automatische piloot stond aan. Confronterend om vast te stellen dat ik niet wakker was. Bij de oversteek van de Duivelsberg naar de route richting Kranenburg in Duitsland verdwaalde ik opnieuw. Daar stond ik tussen de bomen, koud, chagrijnig en nat en ik zag geen pad, alleen blad. Na lang dolen besloot ik langs de grote weg te gaan lopen. Gênant. Samen met de kou kroop het ongemak van schaamte vastberaden onder mijn huid. Wat mij op de been hield, was de wetenschap dat er aan de rand van het Reichswald twee lieve vrienden, een brandende houtkachel en een heerlijke maaltijd op mij wachtten.

De volgende dag liep ik het bos in. De ochtendnevel vormde in het diffuse zonlicht mysterieuze kolommen. De kleurenpracht van de herfststooi was adembenemend en de stilte oorverdovend. Mijn hart ging wagenwijd open, tranen van dankbaarheid stroomden en smolten samen met mijn niet aflatende glimlach. Precies om twaalf uur liep ik bij de Diepen in Milsbeek het bos weer uit, de zon stond recht voor me en het was alsof God zelf mij daar opwachtte.

Het wandelen op de paden van de Sint Jansberg en het Zevendal riep pijnlijke herinneringen op, maar alles mocht als nieuw gezien worden in het zachte en helen- de licht waardoor ik aangeraakt was. Alle gebieden die ik tot nu toe doorkruist had, raakten verbonden met elkaar. Als vanzelf werden die verbindingen ook binnen in mij gelegd en losse 'ietsen' werden een geheel. Zo buiten, zo binnen. Ik sloot de dag af in diepe dankbaarheid voor dit pad, voor mijn benen die me gedragen hadden en voor het feit dat ik in een land woon en een buurland heb waar ik vrij in en uit kan lopen. Ik liep, leerde buigen en buigen bleek liefhebben te zijn.

De volgende etappe begon in de frisse kou van de eerste serieuze nachtvorst. De Mookerheide lag er prachtig bij. Bomen vlamden op in vurige herfstkleuren en de heide was bedekt met het eerste stille wit. De kristallen wereld hield niet lang stand. Na een uur was er van de prille voorbode van de winter niets meer over, ze smolt in de warmte van de krachtige najaarszon. Zag ik al die schoonheid wel echt? Ik was namelijk onrustig met pen en papier in de weer, bezig met het schrijven van pak- kende teksten. Als je schoonheid in woorden wil vatten, kijk je dan nog echt?

Vorige keren had ik onbevangen en spontaan verslagjes geschreven voor Facebook, maar nu aasde ik overduidelijk op een nieuw *feel good*-succesje. Stil maar,

Pennabilli – Italië (Joost de Wert, 2017)

gedachten, loop maar met mij mee. Ondertussen liep ik door. De deelkaarten in het routeboekje gaven niet het overzicht waar ik zo aan hecht. Ik was daardoor mijn oriëntatie volledig kwijt. Als je geen idee hebt waar je vandaan komt en ook niet waar je naartoe gaat, kun je dan weten waar je bent? De dag liet me verward achter.

In haar hoofd is werkelijk niets meer dat wil ...

Het was stil in mij toen ik in het voorjaar aan mijn laatste twee etappes begon. In die woordeloze stilte kon het lied veranderen. De tekst luidde eerst:

ze stapt, ze loopt
ze hoopt niet meer
ze is vrij
in de wind om haar hoofd
waaien al haar gedachten weg
niets meer geloofd
ze is onderweg

‘Ze hoopt niet meer’ werd: ‘ze heeft lief en hoopt’ en ‘niets meer geloofd’ werd: ‘ze geloofd’.

Hopen en geloven mocht niet. Hopen had iets te maken met het niet aanvaarden van het hier en nu, geloven met het van huis uit meegekregen geloof. Hopen en geloven ging over gehecht zijn. Allemaal plaatjes en praatjes, die mijn overtuigingen waren geworden. Nu bleek opeens dat het mogelijk was om te hopen, te geloven én vrij te zijn.

Een innerlijk roeren vulde de woorden met nieuwe betekenis, wekte mij tot leven, gaf mij stem en liet me het oude liedje nieuw zingen. Toen ik de laatste kilometers langs de Waal naar Nijmegen liep, scheen de zon, was de hemel blauw en witte wolken waaiden met me mee. Elke stap was een welkom thuis. Ik kwam aan en werd opgenomen, dat besef stapte zich met elke stap dieper in mijn lijf.

Zij is haar voeten, zij is het spoor ...

Een pelgrim is ‘iemand die een voetreis maakt naar een heilige plaats’. Toen ik Beuningen voorbij was, zag ik in de verte de Nijmeegse Stevenskerk, het eindpunt en mijn heilige plaats, voorzichtig oprijzen. Ze leek, met een enorme elektriciteitscentrale op de voorgrond, wel een Madurodamkerkje. De heilige plaats zit natuurlijk binnen in mij en dat was voelbaar tijdens deze tocht, omdat ik er voortdurend teder maar trefzeker aangeraakt werd. Het is de plek waar ik liefheb en word geliefd.

Toen ik bij de brug de Snelbinder aankwam, zag ik dat ik niet voor sluitingstijd in de Stevenskerk zou kunnen zijn, maar laatkomers kunnen zich gelukkig uitschrijven op een alternatief adres: de Hemel, het brouwerscafé achter de kerk. Het routeboekje zegt: ‘Indien kerk gesloten direct naar de Hemel.’ Vroeger ging je naar de hel als je niet ter kerke ging, maar sinds de *Walk of Wisdom* kun je ook naar de hemel als je niet in de kerk bent geweest. Een hele geruststelling. Eigen Wijsheid is een zaak

tussen God en mij en ik ben daarvoor blijkbaar niet meer afhankelijk van derden. De essentie van deze pelgrimstocht kwam aan het eind groots en smakelijk tevoorschijn.

Nu de tijd niet meer drong, streek ik neer op een bankje. De rivier nog tussen de stad en mij. Maar ik was één, ik was de stad, de rivier, de oevers, ik was mijn voeten, ik was het spoor. Ik had het lied, dat ik schreef naar aanleiding van het verhaal van mijn vriendin, zelf gelopen. Ik zat daar lang en zou bijna vergeten dat ik nog naar de Hemel wilde.

En toen was het plotseling klaar. Of nee . . . , ik had nog een toetje, of was het een voorafje? Ik had nooit de eerste vijfhonderd meter van de tocht gelopen. Op mijn eerste wandeldag vertrok ik vanuit de Valkhofkapel. De gemiste vijfhonderd meter, van Stevenskerk naar Valkhofkapel, liep ik nu. Zo was het einde het begin en het begin het einde.

wat ze zocht is wat haar nu vindt
land en water
zon en wind
moeder aarde
zie uw kind
vader hemel
eind en begin

ze stapt, ze loopt
ze heeft lief en hoopt
ze is vrij
en in haar hoofd
is werkelijk niets meer dat wil
geen enkel betoog
het is alleen nog stil

elke stap is een welkom thuis
onder haar voeten
alleen nog het spoor
zij is haar voeten
zij is het spoor . . .

Dineke de Velde Harsenhorst (1965) schrijft liedjes en gedichten om even voor te gaan zitten. Ze geeft voorstellingen met haar eigen werk. Informatie en het lied 'de Pelgrim' zijn te vinden op: dinekedevharsenhorst.nl. (dinekedevh@gmail.com)